

Тема 4. Суб'єкти кримінального процесу

Ключові терміни та поняття до теми:

Суб'єкти кримінального провадження; сторони кримінального провадження; процесуальне становище; правовий статус; процесуальні права і обов'язки; суд; суддя; прокурор; слідчий; слідчий суддя; керівник органу досудового розслідування; підозрюваний; обвинувачений; захисник; потерпілий; цивільний позивач; цивільний відповідач; законний представник цивільного позивача; представник потерпілого, цивільного позивача, цивільного відповідача; експерт; спеціаліст; свідок; секретар судового засідання; понятий; перекладач; заявник; судовий розпорядник.

Семінарське заняття 4

1. Поняття і класифікація суб'єктів кримінального процесу.
2. Суд (суддя), слідчий суддя як суб'єкти кримінально-процесуальної діяльності.
3. Прокурор у кримінальному процесі.
4. Правовий статус органів і посадових осіб, які здійснюють досудове розслідування.
5. Підозрюваний, обвинувачений, їх процесуальне становище.
6. Перекладач, поняті, заявник, секретар судового засідання, судовий розпорядник, їх права та обов'язки.

Розв'язати задачі:

Під час самостійної підготовки студенти письмово вирішують запропоновані задачі. На занятті відбувається обговорення їх рішень та реферативних повідомлень.

1. Під час судового розгляду у кримінальному провадженні обвинувачений Вялов заявив відвід прокурору, котрий брав участь у досудовому розслідуванні як державний обвинувач на тій підставі, що він сам проводив досудове слідство у кримінальному провадженні, а тому він не може бути об'єктивним обвинувачем. Суд відхилив заявлений обвинуваченим відвід, мотивуючи це тим, що прокурор і під час досудового слідства, і в судовому засіданні здійснює одну функцію – обвинувачення.

Оцініть рішення суду.

Чи підлягає відводу прокурор в описаній ситуації?

Чи змінилася б відповідь, якби відвід був заявлений прокуророві, що затверджував обвинувальний акт у кримінальному провадженні?

2. Ознайомившись з матеріалами кримінального провадження, прокурор дійшов висновку, що підозрюваний Шкурко, котрий свою вину у вчиненні інкримінованого йому злочину, не визнає, дає неправдиві показання. З метою отримання від підозрюваного необхідних показань, прокурор дав вказівку

слідчому, що здійснював це кримінальне провадження, вирішити питання про зміну запобіжного заходу відносно Шкурка на більш суворий.

Як повинен діяти слідчий?

Що означає обов'язковість вказівок прокурора у кримінальному провадженні?

3. У кримінальному провадженні по підозрі Соколова у вчиненні умисного вбивства Озерова до слідчого звернулися з заявою про залучення їх до провадження як потерпілими батько, матір, рідний брат і дружина Озерова.

Як повинен діяти слідчий?

4. З квартири потерпілого Зайцева були викрадені його речі на суму 3870 гривень, а також речі, що належать його товаришу Марченку, на суму 1100 гривень. Потерпілий Зайцев надав слідчому позовну заяву про визнання його цивільним позивачем на суму 4970 гривень. Від Марченка також надійшла заява про визнання його цивільним позивачем у цьому кримінальному провадженні на суму 1100 гривень.

Як слід вирішити заявлені клопотання?

Питання для самоконтролю:

1. Поняття суб'єктів кримінально-процесуальної діяльності.
2. Класифікація суб'єктів кримінального процесу.
3. Суд як орган правосуддя. Повноваження суду.
4. Роль і основні повноваження прокурора на всіх стадіях кримінального процесу.
5. Повноваження прокурора в суді.
6. Повноваження слідчого і керівника органу досудового розслідування.
7. Захисник у кримінальному провадженні, його права та обов'язки.
8. Обов'язкова участь захисника у кримінальному провадженні.
9. Обвинувачений, його права та обов'язки.
10. Підозрюваний, його права та обов'язки.
11. Потерпілий, його права та обов'язки.
12. Цивільний позивач та цивільний відповідач у кримінальному процесі, їх права та обов'язки.
13. Представник потерпілого, цивільного позивача і цивільного відповідача. Їх права та обов'язки. Законний представник цивільного позивача.
14. Поняття свідка, його права та обов'язки в кримінальному провадженні.
15. Експерт у кримінальному процесі, права та обов'язки експерта.
16. Спеціаліст у кримінальному судочинстві, його права та обов'язки.
17. Поняття і його процесуальне становище.

Теми рефератів, доповідей:

1. Роль органів досудового розслідування у реалізації кримінально-процесуальних функцій.

2. Забезпечення безпеки осіб, які беруть участь у кримінальному провадженні.

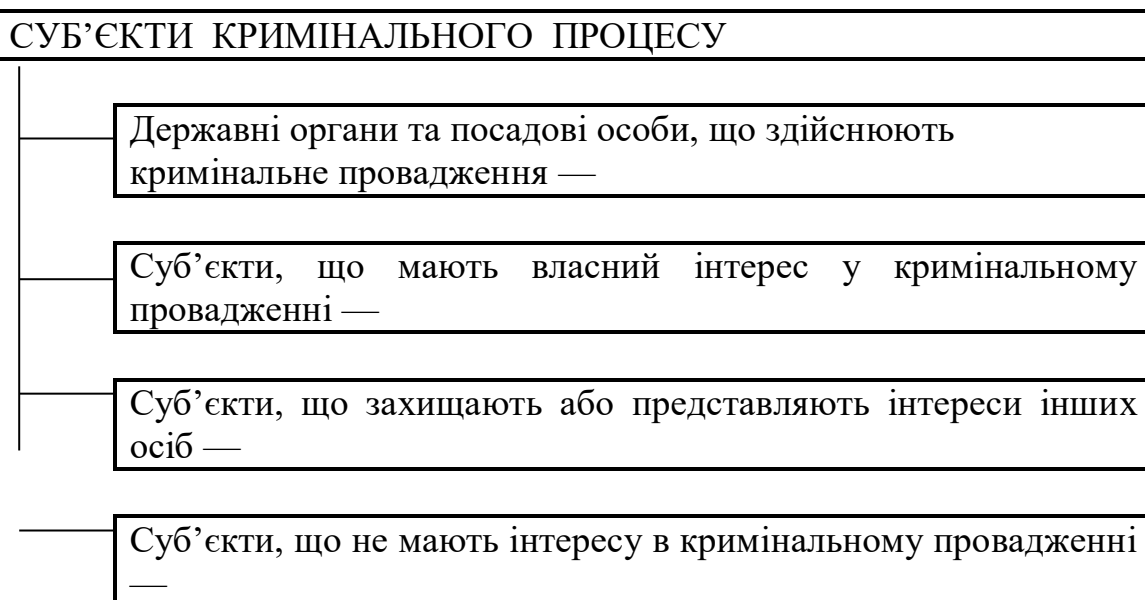
3. Забезпечення прав і законних інтересів підозрюваного (обвинуваченого) в кримінальному процесі.

4. Слідчий суддя, його права і обов'язки при здійсненні судового контролю за дотриманням прав, свобод та інтересів у кримінальному провадженні.

5. Роль спеціаліста у кримінальному провадженні.

Завдання для самостійної та індивідуальної роботи:

1. Заповніть запропоновану схему, розподіливши усіх суб'єктів кримінального процесу залежно від інтересу, що має цей суб'єкт у кримінальному провадженні:

2. Охарактеризуйте процесуальний статус суб'єктів: слідчий, обвинувачений, підозрюваний, свідок, заповнивши таку таблицю:

СЛІДЧИЙ			
Правова підстава участі особи в кримінальному провадженні	Обов'язк и	Права	Види юридичної відповідальності

3. Визначте відмінності процесуального статусу експерта та спеціаліста у кримінальній провадженні, за запропонованими в таблиці пунктами:

	ЕКСПЕРТ	СПЕЦІАЛІСТ
Мета залучення в кримінальний процес		

Правова підстава участі в кримінальному процесі		
Наслідки невиконання процесуальних обов'язків		
Оформлення результатів діяльності		